

BESLUT
2013-12-19

Diarienummer
551-40823-2012
Dossienummer
1480-1229

Göteborgs miljö- och klimatkommitté			
Nämnd	Orn	Dpl	
1370/13			
Datum		Kommunikation	
2013-12-27		Personal	
Juridik			
Miljötillsyn	Livsmedel	Stadsmiljö	Adm

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN
Miljöprövningsdelegationen

Skrotfrag AB
Box 11
424 21 Angered

Slutliga villkor för behandling och avledning av industriellt avloppsvatten och dagvatten från fastigheten Gårdsten 65:1, Göteborgs kommun

Beslut

Miljöprövningsdelegationen avslutar provotidsutredningen enligt delegationens beslut från den 5 november 2008 och den 1 mars 2012 (diarienummer 551-43941-2006 respektive 551-107938-2009) avseende behandling och avledning av industriellt avloppsvatten och dagvatten från Skrotfrag AB:s verksamhet på fastigheten Gårdsten 65:1, Göteborgs kommun.

Miljöprövningsdelegationen beslutar att följande slutliga villkor ska gälla.

1. Halten föroreningar i utgående vatten till recipient får som kvartalsmedelvärde och årsmedelvärde per kalenderår från och med den 1 juli 2015 inte överstiga följande halter (mg/l):

Krom	0,015
Kadmium	0,0005
Bly	0,015
Koppar	0,03
Zink	0,15
Nickel	0,045
Kvicksilver	0,00007
Suspenderat material	50
Olja (mätt som oljeindex)	0,5

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid utsläppspunkt till recipient. Kontroll ska minst ske i den omfattningen att kvartalsmedelvärden kan utläsas. Tillsynsmyndigheten kan medge förlängning av tiden då angivna halter ska uppnås, dock som längst till 31 december 2015. Villkoret är uppfyllt om minst tre av fyra kvartalsmedelvärden under ett kalenderår innehålls. Årsmedelvärdet per kalenderår ska dock alltid innehållas.

Halten föroreningar i utgående vatten till spillvattennätet får som årsmedelvärde per kalenderår inte överstiga följande halter (mg/l):

Zink	1
Koppar	0,5

Nickel	0,05
Silver	0,05
Tenn	0,05
Bly	0,05
Krom	0,01
Kadmium	0,001
Olja (mätt som oljeindex)	1

Kontroll ska minst ske i den omfattningen att årsmedelvärden kan utläsas. Utsläpp av avloppsvatten till spillvattennätet får endast ske efter medgivande från huvudmannen för det kommunala reningsverket (Gryaab).

Annat dagvatten från bolagets verksamhetsområde än det som avleds till spillvattennätet idag (ytorna P2) ska minst behandlas i en slam- och oljeavskiljare före avledning till Göta älv.

2. Innan anläggningsarbetena för åtgärder för avledning av industriellt avloppsvatten och dagvatten påbörjas ska en kartläggning ha genomförts av risken för föroreningar inom de delar av verksamhetsområdet där grävarbeten kopplade till installation av förbättrad dagvattenrening planeras. Kartläggningen och de åtgärder som behövs för att i samband med grävarbeten säkerställa en miljöriktig hantering av eventuella förorenade massor ska genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.

3. Ett reviderat kontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att Miljöprövningsdelegationens beslut vunnit laga kraft. Tillsynsmyndigheten får medge förlängning av tiden för när kontrollprogrammet ska vara reviderat och inlämnat.

I övrigt gäller villkor enligt tidigare beslut enligt ovan.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen förordnar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes tidningar samt i ortstidningen Göteborgs-Posten.

Redogörelse för ärendet

Skrotfrag AB (bolaget) har till Miljöprövningsdelegationen lämnat in en prövotidsutredning avseende rening och avledning av industriellt avloppsvatten från ytor där skrothantering sker (nedan benämnda P1) samt dagvatten från övriga ytor (nedan benämnda P2) från bolagets verksamhet vid Gårdsten 65:1, Göteborgs kommun. Takvatten ingår inte i utredningen. Av redovisningen framgår även vilka utsläppsvärden för olika ämnen bolaget bedömer sig kunna klara.

Ärendets handläggning

Prövotidsutredningen inkom till Miljöprövningsdelegationen den 17 december 2012, varefter kompletterande handlingar inkom den 24 april 2013. Utredningen har remitterats till Byggnadsnämnden i Göteborgs stad, Gryaab, Kretslopp & Vatten i Göteborgs stad, Miljönämnden i Göteborgs stad, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG), Statens Geotekniska Institut (SGI) och Länsstyrelsen. Yttranden har kommit in från samtliga parter utom MSB som framfört att man avstår från att yttra sig.

Bolaget har fått tillfälle att kommentera dessa yttranden, liksom de remissinstanser som bedömts kunna beröras mer direkt av övrigas yttranden, nämligen Miljö- och klimatnämnden, Kretslopp- och vatten samt Gryaab.

Tidigare prövningar av verksamheten

Bolaget erhöll den 5 november 2008 (551-43941-2006) tillstånd för hantering av skrot vid anläggningen på fastigheten Gårdsten 65:1 i Göteborgs kommun.

I tillståndet fastställdes följande slutgiltiga villkor:

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat framgår av följande villkor.
2. Belastningen på mark, inom olika delområden, får inte överstiga vad som framgår av belastningsplan, bilaga 1.
3. Ytor där verksamhet bedrivs får inte understiga nivån +11,48 meter. Senast den 31 december 2009 ska samtliga arbetsytor vara försedda med ett högvattenskydd mot Göta älv på nivå lägst +12,15 meter. Höjdnivåerna angivna i Göteborgs system.
4. Utsläpp av stoft och olja efter cyklon och våtavskiljare får som riktvärde sammantaget inte överstiga 25 mg/Nm³.
5. Före fragmentering ska detaljer på skrotet som innehåller farliga ämnen demonteras och omhändertas som farligt avfall.
6. Skrot som fragmenteras ska vara tömt på olja.
7. Fragmentering av balkkonstruktioner, plåtar och annat grövre material som kan orsaka höga bullertoppar får inte ske.
8. Fragmenteringskvarnen ska vara försedd med anordningar som avskärmar ljudet från bostäder så att riktvärdena enligt villkor 9 nedan kan klaras.
9. Buller från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå såsom riktvärde vid bostäder än
50 dB(A) vardagar dagtid (kl 07.00-18.00)
45 dB(A) vardagar kvällstid (18.00-22.00)

40 dB(A) övrig tid.

Om bullret innehåller impulsljud eller hörbara tonkomponenter ska angivna värden sänkas med 5 dB(A)-enheter.

10. Alla ytor där det förekommer fragmentering, klippning med sax, skärning med gasbrännare, lagring och förbehandling av elkrot samt lagring och demontering av större fordon ska vara hårdgjorda med ett tätt material.

11. Bearbetande hydrauliska maskiner ska vara försedda med invallningar för uppsamling av hydraulolja.

12. Restprodukter från mekanisk bearbetning av metaller (spån) som varit i kontakt med oljor eller skärvätskor och skrot som kan misstänkas innehålla olja ska lagras skyddat mot nederbörd inom en särskild invallad med betongasfalt hårdgjord yta utan avlopp eller i behållare.

13. Skrotning av fordon ska ske i enlighet med 25 och 26 §§ bilskrotningsförordningen (2007:186).

14. Dagvattenledningar ska vara försedda med stängningsanordning som vid högvatten i Göta älv förhindrar älvvatten att tränga in, och som möjliggör att släckvatten hålls kvar inom anläggningen vid en eventuell brand.

15. Farligt avfall som uppkommer i verksamheten ska skyddas mot nederbörd och förvaras inom invallade med betongasfalt hårdgjord yta utan avlopp. Avfallet ska borttransporteras så att mellanlager inte uppkommer.

16. Kemiska produkter ska förvaras inom invallade ytor. Drivmedel skall förvaras i tankar innanför invallning eller i tråg som rymmer hela volymen. Förvaringsutrymmena ska vara utförda så att de inte sätts ur funktion genom vattenfyllning vid nederbörd.

17. Brännbara fraktioner ska utsorteras för energiutvinning från restprodukter som uppkommer vid fragmenteringen.

18. Bolaget ska senast den 30 juni 2009 till tillsynsmyndigheten inge en handlingsplan om möjligheterna att överföra vägtransporter till spårbunden transport eller fartyg.

19. Bolaget ska verka för att fartyg vid kaj ansluts till ström från land.

20. Lastning eller lossning av fartyg får inte ske på sådant sätt att det finns risk att Göta älv förorenas. Vid lastning eller lossning över vatten ska godset hanteras så att spill till älven undviks och det ska finnas möjlighet att samla upp spill som ändå förekommer. Oljelänsor ska finnas tillgängliga i omedelbar anslutning till platsen för lastning eller lossning.

21. Ett reviderat kontrollprogram ska inges till tillsynsmyndigheten inom den tid som myndigheten bestämmer. Programmet ska även tydliggöra det som SGI framfört om belastningar inom området.

Riktvärde är ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för tillstånds-havaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas. Ett gränsvärde får aldrig överskridas.

Stabiliteten inom området

Stabiliteten var en viktig fråga i samband med att tillstånd lämnades för verksamheten den 5 november 2008. Miljöprövningsdelegationen kom fram till följande slutsatser avseende stabiliteten:

Av stor betydelse för tillståndsprövningen är om fördubblingen av skrotfragmenteringen medför en sådan ökning av belastningen på marken att stabiliteten mot Göta Älv kan ifrågasättas. SGI framhåller att den geotekniska utredningen har kompletterats i flera avseenden men att det fortfarande saknas ett kontrollprogram som är nödvändigt för att säkerställa stabiliteten i området. Under förutsättning att det finns ett kontrollprogram har SGI dock inget att erinra mot tillstånd till verksamheten. Stadsbyggnadskontoret i Göteborg anser att tillstånd kan lämnas till utökningen av verksamheten under förutsättning bl.a. att det tydliggörs vilka belastningsbegränsningar som gäller inom olika delar av verksamhetsområdet. Göteborg Vatten får anses vara tveksam till verksamheten. Miljöprövningsdelegationen anser att det kompletterande utredningsmaterialet med en belastningsplan som omfattas av villkor 2 för verksamheten visar att platsen kan användas även för en utbyggd verksamhet. Enligt villkor 21 ska ett reviderat kontrollprogram som beaktar SGIs synpunkter lämnas in till tillsynsmyndigheten. Delegationen anser att med de villkor som föreskrivs kan platsen godtas för verksamheten.

Beslut om provotid, 5 november 2008

Miljöprövningsdelegationen uppsköt i samband med att tillstånd lämnades för verksamheten med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken avgörandet av vilka slutliga villkor som skulle gälla för avledning av vatten till spillvattennätet respektive Göta älv. Delegationen beslutade om följande utredningsvillkor och provisoriska föreskrifter:

U1. Skrotfrag AB ska under provotiden utreda de tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna att avleda det dagvatten som avses med P1 och som idag leds till det kommunala spillvattennätet, till Göta älv i en punkt nedströms råvattenintaget vid Lärjeholm.

I det fall utredningen visar att förutsättningar inte finns för en sådan avledning ska utredningen också omfatta vilka tekniska åtgärder som krävs för att klara de föroreningsnivåer i vattnet som Miljönämnden och Gryaab föreslagit för avledning till spillvattennätet samt kostnaderna för dessa åtgärder.

U2. Bolaget ska också utreda förutsättningarna att nå en överenskommelse med övriga berörda parter med syfte att efter erforderlig behandling avleda övrigt dagvatten enligt P2 från området Östra Nyebrovägen – Agnesbergsvägen – järnvägen, till Göta älv i en punkt nedströms råvattenintaget vid Lärjeholm.

Utredningen samt förslag till slutliga villkor ska lämnas till Länsstyrelsen senast ett år efter det att detta beslut vunnit laga kraft.

Under provotiden och till dess att annat beslutas gäller följande provisoriska föreskrifter.

P1. Allt industriellt avloppsvatten och dagvatten från ytor där bearbetning och annan hantering av skrot sker ska avledas till kommunens spillvattennät. Innan avledning sker ska allt vatten genomgå effektiv slam- och oljeavskiljning. Avloppsvattnet ska såsom riktvärde och årsmedelvärde inte innehålla högre halter än 1 mg/l av zink, 0,5 mg/l koppar, 0,05 mg/l av vardera nickel, silver, tenn och bly, 0,01 mg/l av krom och kadmium samt av olja högst 5 mg/l (mätt som oljeindex).

P2. Annat dagvatten från bolagets verksamhetsområde än det som avses i P1 ska uppsamlas och behandlas i en slam- och oljeavskiljare före avledning till Göta älv.

Beslut om förlängd provotid, 1 mars 2012

Bolaget inkom den 1 december 2009 till Länsstyrelsen med en utredning i enlighet med beslut om provotidsutredning från den 5 november 2008. Bolaget inkom därefter den 14 oktober 2011 med justerade yrkanden där man

framförde att utvecklingen gått framåt och förutsättningarna i omgivningen ändrats sedan Miljöprövningsdelegationens beslut, varför bolaget önskade en förlängning av provotiden för att utreda den slutgiltiga lösningen för utgående process- och dagvatten från verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen medgav förlängd provotid i sitt beslut den 1 mars 2012 (diarienummer 551-107938-2009). I samband med förlängningen omformulerades utredningsvillkoren mot bakgrund av de ändrade förutsättningarna i ärendet. De provisoriska föreskrifterna ändrades genom att riktvärdet för kadmium skärptes till 0,001 mg/l, men behöll i övrigt samma formulering som i delegationens beslut från 2008:

Skrotfrag AB ska under provotiden utreda följande

U1. De tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna att efter erforderlig behandling avleda industriellt avloppsvatten och dagvatten från ytor där bearbetning och annan hantering av skrot sker (P1) samt annat dagvatten inom verksamheten (P2) till Göta älv samt föreslå den ur miljösynpunkt bästa utsläppspunkten för detta vatten.

Bolaget ska även ta fram underlag för att fastställa utsläppsvärden för respektive utgående vatten från verksamheten (P1 och P2).

Av utredningen ska framgå vilka utsläppsnivåer som är möjlig att uppnå. Målsättningen ska vara att nå ner till de halter som minst motsvarar vad som kan accepteras till en mycket känslig recipient.

Utredningarna samt förslag till slutliga villkor ska lämnas till Miljöprövningsdelegationen senast 1 år och sex månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft.

Under provotiden och till dess att annat beslutas gäller följande provisoriska föreskrifter

P1. Allt industriellt avloppsvatten och dagvatten från ytor där bearbetning och annan hantering av skrot sker ska avledas till kommunens spillvattennät. Innan avledning sker ska allt vatten genomgå effektiv slam- och oljeavskiljning. Avloppsvattnet ska såsom riktvärde och årsmedelvärde inte innehålla högre halter än

Zink	1	mg/l
Koppar	0,5	mg/l
Nickel	0,05	mg/l
Silver	0,05	mg/l
Tenn	0,05	mg/l
Bly	0,05	mg/l
Krom	0,01	mg/l
Kadmium	0,001	mg/l
Olja (mätt som oljeindex)	5	mg/l

P2. Annat dagvatten från bolagets verksamhetsområde än det som avses i P1 ska uppsamlas och behandlas i en slam- och oljeavskiljare före avledning till Göta älv.

Sökandens beskrivning och åttaganden

I utredningen inlämnad den 17 december 2012 skriver bolaget att de utrett de tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna för att efter

erforderlig rening avleda dagvatten från de ytor på bolagets anläggning där fragmentering och annan hantering av skrot sker (P1) samt dagvatten från övriga ytor (P2) till Göta älv. (Notera att en alternativ benämning för dagvatten från P1 är industriellt avloppsvatten då detta vatten hittills gått till spillvattennätet.) Samtidigt har bolaget undersökt hur god rening som kan erhållas. Då ytan för P2 bara är 4 000 m² av totalytan 41 200 m² avser bolaget rena dagvatten från P2 på samma sätt som från P1¹. Dagvattnet från anläggningen där hantering av skrot sker (P1) leds idag via pumpgröpar och oljeavskiljare klass 1 till spillvattennätet. Detta vatten ska kopplas bort från spillvattennätet och efter rening ledas direkt till Göta älv. Det ursprungliga förslaget att pumpa vattnet till Lärjeån stupade p.g.a. flera hinder: bolaget fick inte släppa på vattnet på trafikverkets damm belägen i rondellen vid Lärjeholm, ett Natura 2000-område behövde passeras, höga investeringskostnader, samt svårigheter att bedöma underhålls- och tillsynskostnader för hela ledningssträckan under dess livstid.

Reningssteg slam- och oljeavskiljning samt damm

I utredningen som inkom den 17 december 2012 förslår bolaget en teknisk lösning där vattnet från P1 och P2 leds via en klass 1 slam- och oljeavskiljare till ett fördröjningsmagasin under jord bestående av plastkassetter. Därefter leds vattnet till tre stycken filtreringsbrunnar med filter av typen Hydrosystem 5000 och sedan vidare via en gemensam tryckledning med back och avstängningsventil till Göta älv.

I kompletteringen som inkom den 24 april föreslår bolaget istället en delvis annan teknisk lösning, som fortfarande innefattar rening via nämnda filter, men där en damm anläggs istället för nämnda fördröjningsmagasin. Strax före dammen installeras en klass 1 oljeavskiljare som klarar ett flöde av 20 l/s. Här renas vatten som kommer från de befintliga oljeavskiljarna ytterligare en gång, samtidigt som vatten från områden som idag inte är kopplade till oljeavskiljare (körytor och framtida arbetsytor) leds på. Befintliga och framtida oljeavskiljare kommer att ha larm för hög oljenivå i form av ljud- och ljussignal. Den nya oljeavskiljaren kommer att ha en automatisk avsträngningsventil vid uppnådd lagringsvolym.

Från den nya oljeavskiljaren pumpas eller leds vattnet vidare till nämnda damm på ca 400 m³ varav ca 200 m³ nyttjas för magasinering. Bolaget anger att fördelarna med en damm är att den är lättare att tillsynas, lättare att rengöra från sediment, samt att en damm bidrar med ytterligare rening genom sedimentering och upptag via växtlighet.

Reningssteg filter

Från dammen pumpas vattnet till filter av typen Hydrosystem 5000, eller likvärdigt system. Bolaget räknar med att 3 stycken filterenheter med ett maxflöde över filtren på 5 l/s per filter, räcker för att leda av allt dagvatten

¹ Totalytan 41 200 m² är den area som anges i kompletteringen från den 24 april 2013. Arean som anges här är något större än vad som angavs i inlämnad handling den 17 december 2012.

från befintliga och framtida hårdgjorda ytor på anläggningen. Filterbrunnarna kan stängas av var för sig för att underlätta service och underhåll. Vid behov kan anläggningen kompletteras med ytterligare en filterenhet.

Efter rening i filtren anger bolaget följande utsläppshalter och utsläppsmängder till Göta älv.

Ämne	Maximalt utsläpp efter filter (µg/l)	Maximal mängd till älven (kg/år)
Krom	< 10	< 0,31
Kadmium	< 0,5	< 0,0155
Bly	< 15	< 0,465
Koppar	< 30	< 0,93
Zink	< 150	< 4,65
Nickel	< 45	< 1,395
Silver	< 5	< 0,155
Kvicksilver	< 0,07	< 0,00217
Tenn	< 10	< 0,31
Olja	< 500	< 15,5

Bolaget bedömer att reningsgraden blir bättre än ovanstående siffror, men detta är vad filterleverantören idag kan garantera. Det behövs dock ett år för prov och intrimning för att hitta den rätta blandningskombinationen för filtermassan (zeoliter och aktivt kol) och för att hitta rätt flödes hastighet över filtren.

Övrigt

Skrotfrag anser att inlämnat förslag är en robust anläggning som motsvarar bästa möjliga teknik.

Bolaget skriver att de högst uppmätta halterna av silver har varit 2,5 µg/l, beroende på att använd mätmetod inte mäter lägre värden. Bolaget menar att silver bör kunna tas bort från villkorlistan eftersom metallen inte förekommer i verksamheten.

Det pågår en höjning av invallningen av området från + 12,15 till + 12,50, enligt Göteborgs stads anvisningar. Detta gör att dagvatten ej kan komma ut från området om pumparna stoppas vid en eventuell incident, det samma gäller för släckvatten vid brandsläckning.

Bolaget tydliggör att inlämnat förslag är en principskiss där exakta placeringar och rördragningar kan komma att ändras något under arbetets gång.

Yttranden

Miljö- och klimatnämnden

Nämnden framför i yttrandet från den 2 juli 2013 att man ser positivt på att det markförlagda magasinet ersätts med en öppen damm. Nämnden förordar

att vattenanalyser sker åtminstone 4 gånger per år de tre första åren medan vegetationen i dammen etablerar sig. Kontrollprogrammet bör uppdateras senast ett år efter att slutgiltiga villkor meddelats. Miljöförvaltningens nya lokala riktvärden från 2013 för avloppsvattenutsläpp till recipienter och dagvattensystem bör tillämpas istället för de gamla riktvärdena då det rör sig om små förändringar som inte bör inverka på bolagets förutsättningar att innehålla värdena med föreslagen teknik. Nämnden skriver att beträffande oljeindex så är 1 mg/l det normala riktvärdet, men inom vattenskyddsområden så kan det vara skäligt med en platsspecifik bedömning. Nämnden hänvisar till att Kretslopp och vatten i ett tidigare yttrande till miljöförvaltningen rekommenderat 100 µg/l som begränsningsvärde i vattenskyddsområde.

I yttrandet från den 9 september 2013 förordar Miljö- och klimatnämnden att Länsstyrelsens föreslagna villkor 1 bör förtydligas med att metallhalterna ska bestämmas med totalhaltsanalyser enligt standard SS 02 81 50 eller motsvarande. Nämnden delar Skrotfrag och Länsstyrelsens bedömning att silver kan utgå som parameter vid analys. Nämnden förordar att reningsanläggningen är ansluten till spillvattenledningen under intrimningsperioden, något som bör regleras i villkor. Angående Länsstyrelsens förslag till villkor 2 har nämnden som tillsynsmyndighet ingenting att erinra, men föreslår att villkoret preciseras så att det framgår vilka anläggningsarbeten som villkoret avser.

Kretslopp och vatten

Kretslopp och vatten, tidigare Göteborg Vatten, framför i sitt yttrande inkommet den 27 juni 2013 att Göta älv utgör huvudvattentäkt i regionen och att det därför är av stor betydelse att god vattenkvalitet i älven bibehålls och att föroreningsbelastningen på Göta älv minimeras.

Den färdiga reningsanläggningen måste kunna garantera att angivna riktvärden hålls (miljöförvaltningens lokala riktvärden, feb 2008). Kretslopp och vatten anser att högre krav än riktvärdena bör ställas på parametern oljeindex då mycket låga halter olja kan ge en stor påverkan på råvattnet i intaget. Detta gäller även PAH med särskild inriktning på benso(a)pyren.

Kretslopp och vatten anser att vattnet under den förlängda provotiden då anläggningen trimmas in ska släppas till kommunens spillvattenledning och inte till Göta älv förrän acceptabla föroreningsnivåer kan påvisas. Om högre halter än riktvärdena påvisas ska anläggningen kompletteras med ytterligare rening av de parametrar som ej uppnår kraven.

Kretslopp och vatten framför vidare ett antal olika synpunkter kopplade till skötsel, underhåll, kontroll och rutiner för anläggningen, samt att Skrotfrag ska kunna visa att den föreslagna reningsanläggningen inte ökar risken för skred.

Byggnadsnämnden, Göteborgs stad

Byggnadsnämnden förordar den 3 juli 2013, mot bakgrund av de rådande geotekniska förhållanden på fastigheten med sättnings- och skredkänsliga

jordarter samt med resultat av tidigare utförda undersökningar som grund, att en kompletterande geoteknisk utredning genomförs.

Gryaab

Gryaab framför den 5 juli 2013 att man kan acceptera att behandlat vatten från ytorna P1 under en eventuell förlängd provotid avleds till spillvattennätet, under förutsättning att riktvärden i de provisoriska villkoren inte är högre än de provisoriska villkoren som gavs i beslut från den 1 mars 2012. Gryaab vill dock tydliggöra att man på sikt inte vill ta emot vattnet till spillvattennätet.

I sitt yttrande från den 5 september 2013 nämner Gryaab miljönämndens hänvisning till värdet 100 µg/l som begränsningsvärde för olja inom vattenskyddsområde och skriver att Gryaab ser en risk i att begränsningsvärden kan hamna på en nivå som kan komma att bli svårt att klara och därmed generera en utdragen provotid. Gryaab anser precis som Länsstyrelsen att ett år för intrimning av reningsanläggningen är väl tilltagen tid. Från ett år efter det att Miljöprövningsdelegationens beslut vunnit laga kraft ska inte heller utgående vatten längre vara anslutet till spillvattennätet.

Räddningstjänsten Storgöteborg

RSG framför den 5 juli 2013 att man har en skadeavhjälpande funktion vid skred/ras, men att man inte har som expertisområde att studera lämpliga åtgärder för att minska risken för att de ska uppkomma, varför en sakkunnig granskning av de geotekniska aspekterna inte har genomförts.

Statens Geotekniska Institut

SGI rekommenderar den 3 juli 2013 att en geoteknisk utredning utförs som klarlägger möjlig påverkan och hänvisar till synpunkter i tidigare yttranden (tillståndsprövningen för hela verksamheten) där SGI utifrån erhållna handlingar bedömt att verksamhet är möjlig under förutsättning att åtgärder/restriktioner utförs i tillräcklig omfattning för att stabiliteten inte ska påverkas negativt. Tidigare synpunkt om krav på upprättande av kontrollprogram för verksamhet inom området kvarstår och SGI vill betona vikten av detta för att stabiliteten i området långsiktigt säkerställs.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen bedömer att Skrotfrag ABs förslag till åtgärder utgör bästa möjliga teknik inom ramen för vad som kan anses ekonomiskt rimligt och miljömässigt motiverat. God kontroll över och skötsel av föreslagen reningsanläggning är emellertid viktigt för att minimera utsläpp av föroreningar till Göta älv och i förlängningen dricksvattenintaget vid Lärjeholm. Detta bör kunna lösas inom ramen för verksamhetens kontrollprogram/egenkontroll.

Anläggningsarbeten

Skrotfrags ansökan har remitterats till flera remissinstanser som har kunskap om skredsituationen, däribland SGI. Länsstyrelsen anser att dessa remissinstansers synpunkter är viktiga att beakta avseende om bolagets beskrivna

åtgärder kan påverka risken för skred och i så fall vilka eventuella krav på försiktighetsmått som bör ställas.

Enligt uppgifter från Länsstyrelsens databas EBH-stödet har verksamheten enligt den MIFO inventering som genomförts med avseende på föroreningar vid fastigheten tilldelats riskklass 2, stor risk. (MIFO är en förkortning av Metodik för Inventering av Förorenade Områden.) Länsstyrelsen anser att det är befogat att bolaget innan anläggningsarbeten påbörjas har kartlagt risken för förorening inom de delar av verksamhetsområdet där grävarbeten planeras.

Intrimningsperiod

Kretslopp- och vatten har i kompletteringsskedet framfört att vattnet under tiden som anläggningen trimmas in ska släppas till det kommunala spillvattennätet till dess att acceptabla föroreningsnivåer kan påvisas. Skrotfrag har i sin komplettering svarat att detta är möjligt genom att anlägga en provisorisk ledning mellan filteranläggningen och Gryaabs anslutning.

Länsstyrelsen föreslår att det slutgiltiga villkoret som reglerar utsläpp till vatten (förslaget villkor 1 nedan) ska börja gälla ett år efter det att Miljöprövningsdelegationens beslut vunnit laga kraft, vilket borde ge bolaget en rimlig tid att både installera och trimma in anläggningen. Fram till dess bör halterna i de provisoriska föreskrifter som fastställdes av Miljöprövningsdelegationen i samband med beviljandet av förlängd provotid den 1 mars 2012 (diarienummer 551-107938-2009) avseende utsläpp till vatten fortsätta att gälla, med undantag för olja där halten bör kunna skäras till 1 mg/l, något Länsstyrelsen utifrån Skrotfrags redovisade analysresultat bedömer att bolaget kan klara. I praktiken innebär detta att halterna i de provisoriska föreskrifterna, inklusive skärpt krav på olja, först gäller för vattnet från ytorna P1 som idag leds till spillvattennätet, d.v.s. som situationen är i dag, samt i ett senare skede under intrimningsperioden av den nya anläggningen för utsläpp av vatten från denna anläggning.

Förslag till villkor

Länsstyrelsen anser att följande villkor bör meddelas för verksamheten.

1. Halten föroreningar i utgående vatten till recipient får som gränsvärde och kvartalsmedelvärde inte överstiga följande halter (mg/l)

Krom	0,01
Kadmium	0,0005
Bly	0,015
Koppar	0,03
Zink	0,15
Nickel	0,045
Kvicksilver	0,00007
Tenn	0,010
Olja (mätt som oljeindex)	0,5

2. Innan anläggningsarbetena påbörjas ska en kartläggning ha genomförts av risken för föroreningar inom de delar av verksamhetsområdet där grävarbeten planeras. Kartläggningen och de åtgärder som behövs för att i samband med grävarbeten säkerställa en miljöriktig hantering av eventuella förorenade massor ska genomföras i samråd med tillsynmyndigheten.

Sökandens bemötande

Utsläppshalter

I sitt bemötande den 4 september 2013 av övriga parter yttranden vidhåller Skrotfrag de utsläppshalter som tagits fram i samråd med filterleverantören och som även Länsstyrelsen föreslår. De flesta parametrar i Miljöförvaltningens reviderade riktvärden stämmer väl överrens med de halter Skrotfrag ansett sig klara.

Skrotfrag har uppmärksammat att den halt man uppgivit sig klara för krom, 10 µg/l, ligger under riktvärdet som Göteborg tagit fram, 15 µg/l. Skrotfrag vill att utsläppshalten ändras till 15 µg/l då det är den halt filterleverantören garanterar.

I Miljöförvaltningens lista över riktvärden för dagvatten finns inte tenn med. Enligt P95, ”Råd vid mottagande av avloppsvatten från industri och annan verksamhet”, är tenn och dess oorganiska föreningar relativt ofarliga. Högsta uppmätta halten vid Skrotfrag för tenn är 4 µg/l. Skrotfrag anser att det borde gå att ta bort denna parameter för att inte analysera ämnen ”i onödan”.

Begränsningsvärde

Skrotfrag önskar att halterna sätts som riktvärde. Tidigare har riktvärden använts just för att precisera vad som är bästa teknik och för att se till att reningsanläggningar drivs optimalt. Skrotfrag anser att det är oproportionerligt att vid ett överskridande riskera åtalansmälan. I andra hand önskas formuleringen begränsningsvärde som årsmedelvärde istället för gränsvärde som kvartalsmedelvärde, men att analys till en början ska göras fyra gånger per år. Det borde innebära att ett överskridande vid enstaka mättillfälle inte ska åtalansmälas.

Provtagningsfrekvens

Skrotfrag kan tänka sig att låta analysera vattenprov fyra gånger per år i tre år. Därefter vill bolaget att prov ska analyseras två gånger per år, alternativt att det ska finnas en möjlighet att i samråd med tillsynsmyndigheten minska antalet prov.

Anläggningsarbeten och intrimning

Innan byggnation kan påbörjas krävs bygglov. Skredfrågan kommer att utredas/bedömas av ”geotekniker” innan bygglov söks. Innan arbetet påbörjas kommer även Miljöförvaltningen att kontaktas angående hur frågan om eventuell förorenad mark ska hanteras. Skrotfrag bedömer att bygglov kan

vara klart i december förutsatt att det inte överklagas. Är det då fruset i marken riskerar bygget att behövas skjutas på tills mars. Vår konsult bedömer att det behövs sex till åtta månader att bygga anläggningen. Skrotfrag anser därför att tiden ett år är alltför snäv och att tiden bör sättas från och med att bygglovets vunnit laga kraft eller från det att anläggningen är färdigbyggd. Skrotfrag önskar i alla fall ett halvårs intrimningsperiod efter det att anläggningen står klar.

Skrotfrag planerar att lägga ner en ledning från filteranläggningens utlopp till en spillvattenbrunn, varifrån vattnet leds till Gryaab. Skrotfrag förser ledningen med en avstängningsventil så att vattnet enkelt kan släppas till Göta älv när villkorade halter klaras och efter godkännande från tillsynsmyndigheten. Skrotfrags konsult kommer att ta experthjälp för utformningen av dammen.

Skälen för miljöprövningsdelegationens beslut

Motivering av villkor

Halten föroreningar i utgående vatten, villkor 1

Begränsningsvärdet kontra riktvärdet

Bolaget yrkar på att utsläppshalter i första hand ska formuleras som riktvärden med hänvisning till att det är oproportionerligt att vid ett överskridande riskera åtalansmälan. I andra hand yrkar bolaget på att begränsningsvärdena skrivs som årsmedelvärde istället för kvartalsmedelvärde. Kretslopp och vatten anser att den färdiga reningsanläggningen måste kunna garantera att miljöförvaltningens lokala riktvärden för utsläpp till dagvatten och recipienter innehålls och menar vidare att krav på lägre halter än riktvärdena bör ställas för oljeindex och PAH med särskild inriktning på benso(a)pyren.

Mark- och miljödomstolen har under senare år utvecklat en praxis som innebär att begränsningsvärden ska användas då villkor skrivs i tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Villkorsutformningar som tillåter ett visst antal överskridanden av begränsningsvärden förekommer. (Se bl.a. M2009:49 daterad den 18 juni 2009 och M6902-12 daterad den 26 juni 2013.)

Ett begränsningsvärde i ett tillståndsbeslut kan i juridisk mening inte jämföras med lokala riktvärden som tagits fram av t.ex. en miljöförvaltning och vars syfte är att vara vägledande i arbetet för en bättre miljö. Lokala riktvärden kan vara en bland flera utgångspunkter som bör beaktas inför ett bindande beslut, men det är oftast inte rimligt eller lämpligt att överföra samtliga specificerade riktvärden från en lokal policy till bindande begränsningsvärden i ett tillståndsbeslut för miljöfarlig verksamhet. Begränsningsvärden är rättsligt bindande. Det innebär att det måste finnas ett visst utrymme mellan vad en verksamhet i normala fall kan klara avseende reningskrav och med god skötsel av sin anläggning, och det fastställda begränsningsvärdet.

En verksamhetsutövare ska ha faktisk och rättslig möjlighet att följa ett villkor.

Val av teknik, parametrar och halter samt intrimningsperiod

Bolaget har åtagit sig att installera reningsanläggning och avleda behandlat vatten i enlighet med vad som nu beskrivs i provotidsredovisningen. Uppkommet förorenat avloppsvatten till följd av verksamheten på området inklusive dagvatten, kommer således att avledas till recipienten och inte till spillvattennätet. Detta ligger i linje med vad Gryaab också har uttryckt, således att det finns en yttre tidsgräns för när avloppsvatten måste avledas någon annanstans än till spillvattennätet. Med anledning av det åtagande som bolaget gjort, och den skyldighet som följer därav, anser miljöprövningsdelegationen att det är tillräckligt att som slutligt villkor endast reglera de halter som ska gälla vid avledningen.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att bolagets föreslagna rening av dagvatten utgör bästa möjliga teknik. Bolaget har angivit utsläpp av maximala halter och mängder för olika parametrar utifrån vad filterleverantören garanterar, men bedömer att reningsgraden kommer att bli bättre än så. De maximala halterna ligger i nivå med, eller något över, miljöförvaltningens uppdaterade lokala riktvärden från 2013. Zink utmärker sig något då skillnaden för denna parameter är större än för de andra, 30 µg/l enligt riktvärdena, 150 enligt bolagets maximala utsläppshalt. För olja ligger bolaget lägre än riktlinjerna, 500 µg/l jämfört med 1 mg/l.

Miljöprövningsdelegationen bedömer, i likhet med Länsstyrelsen, att bolagets angivna maximala halter kan användas som utgångspunkt när begränsningsvärden fastställs. Visst utrymme för oförutsägbara händelser under driften bör dock finnas varför delegationen gör ett tillägg om detta i villkoret.

Det är främst tennorganiska ämnen som utgör ämnen som är mycket toxiska för vattenlevande organismer och som bl.a. utgör prioriterade ämnen som ska fasas ut eller som är förbjudna enligt kemikalielagstiftningens- och vattendirektivets bestämmelser. Miljöprövningsdelegationen instämmer därmed i bolagets önskemål om att tenn i dess oorganiska form kan utgå som ett begränsningsämne som ska regleras i utgående vatten från anläggningen när utsläppet avleds direkt till recipienten. Miljöprövningsdelegationen delar vidare bolagets, Länsstyrelsens och Miljö- och klimatnämndens synpunkter om att silver kan utgå som begränsningsämne i villkoret när utsläppet avleds direkt till recipienten. Däremot kan det finnas skäl att inom ramen för egenkontrollen och periodiska besiktningar göra screeningtest där ett utökat antal metaller, andra relevanta parametrar såsom bl.a. organiska tennföreningar ingår.

Miljöprövningsdelegationen delar vidare bolagets uppfattning att det är lämpligt att höja halten för krom till 15 µg/l (0,015 mg/l) d.v.s. samma halt som de lokala riktvärdena. Enligt delegationen är det inte rimligt eller lämpligt att sätta ett striktare begränsningsvärde än 500 µg/l (0,5 mg/l) för olja.

Parametern suspenderat material (partiklar) ska kopplas till ett begränsningsvärde med halten 50 mg/l, en halt som fastställts i andra ärenden för liknande anläggningar med utsläpp till känsliga recipienter och som bolaget bedöms kunna klara med den reningsutrustning man planerar.

Villkoret ska anses uppfyllt om minst tre av fyra kvartalsmedelvärden under ett kalenderår innehålls, detta förutsätter dock att även årsmedelvärde ingår som begränsningsvärde vilket bör läggas till. Miljöprövningsdelegationen anser således att ett kvartalsmedelvärde och årsmedelsvärde ska föreskrivas.

Då utsläppspunkten sker i en känslig recipient uppströms råvattenintaget till Göteborgs m.fl. dricksvatten är det angeläget med en god kontroll. Provtagning bör minst ske i den omfattning att kvartalsmedelvärden kan utläsas. Provtagning utöver det bör ske inom ramen för kontrollprogrammet och egenkontrollen.

I övrigt anser delegationen att de parametrar och halter som Länsstyrelsen föreslagit i sitt yttrande ska gälla.

Länsstyrelsen föreslår att värdena det slutgiltiga villkoret som reglerar utsläpp till recipienten ska börja gälla ett år efter det att Miljöprövningsdelegationens beslut vunnit laga kraft. Bolaget har i sitt bemötande redogjort för olika delmoment i processen innan en anläggning kan vara på plats, bl.a. behövs bygglov. Miljöprövningsdelegationen bedömer att en tid på ett år efter att delegationens beslut vunnit laga kraft riskerar att bli för snäv det är rimligt att bolaget får fram till den 1 juli 2015 på sig att bygga, installera och trimma in anläggningen. Därefter har tillsynsmyndigheten möjlighet att medge en förlängning av tiden innan angivna halter ska uppnås med som längst ytterligare sex månader dock längst t.o.m. 31 dec 2015.

Avledning till spillvattennätet

Kretslopp och vatten och Miljö- och klimatnämnden har yrkat på att dagvattnet under intrimningsperioden ska avledas till spillvattennätet, så som sker idag. Bolaget har accepterat detta. Gryaab som är huvudman för spillvattennätet framförde den 5 september 2013 att man kan acceptera att behandlat utgående vatten från P1 under en eventuell förlängd provotid avleds till spillvattennätet dock längst ett år från det att Miljöprövningsdelegationens beslut vunnit laga kraft.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att huvudmannen för det allmänna spillvattennätet är den part som slutligen avgör vilket vatten som får avledas till spillvattennätet. Med hänsyn till vad som redovisats ovan anser Miljöprövningsdelegationen att det bör göras ett tillägg i utsläppsvillkoret efter det att det senast ska träda i kraft som innebär att avloppsvattenet endast får avledas till det kommunala spillvattennätet efter medgivande från huvudmannen (Gryaab).

Föroreningar i utgående vatten till spillvattennätet ska i huvudsak klara samma halter som specificerats för olika parametrar i de provisoriska före-

skrifterna som fastställdes i beslut från Miljöprövningsdelegationen den 1 mars 2012 (dnr 551-107938-2009). Undantaget är olja som skärps från 5 mg/l till 1 mg/l vilket bolaget bedöms klara. En skillnad är att halterna fastställs som begränsningsvärden, med ett visst utrymme för enstaka överskridanden. Bolaget bedöms klara dessa halter baserat på angivna högsta uppmätta värden ("riktigt uppmätt värde") i inkommen provotidsredovisning den 17 december 2012. Miljöprövningsdelegationen har gjort ett tillägg till att de halter som ska klaras vid avledande till det kommunala reningsverket ska gälla per kalenderår.

Anläggningsarbeten, villkor 2

Miljö- och klimatnämnden önskar ett förtydligande av vilka anläggningsarbeten som villkoret avser. Delegationen preciserar villkoret så att det framgår att det gäller anläggningsarbeten som behövs till följd av förbättrad dagvattenhantering, d.v.s. de gräv- och markarbeten som kan behövs för att genomföra kraven i detta tillståndsbeslut.

Kontrollprogram, villkor 3

Miljöprövningsdelegationen anser att skötsel, underhåll, kontroll och rutiner för anläggningen är frågor som i de flesta fall bäst hanteras inom ramen för bolagets egenkontroll och kontrollprogrammet, då detta ger en ökad flexibilitet i arbetssätt och teknikanvändning inom tillståndets ramar, jämfört med krav som specificeras i ett tillståndsbeslut. Tillsynsmyndigheten är därmed den myndighet som kan ställa de krav man bedömer behövs.

Frågor som handlar om hur och när provtagning i detalj ska genomföras förutsätts ske enligt det regelverk som gäller för provtagning och på sätt som kan styrkas av tredje man. Detta regleras bäst inom ramen för kontrollprogrammet. Det bör dock uppmärksammas att när det gäller provtagningsmetoder så bör gällande standard eller dokumenterade likvärdiga metoder väljas för respektive parameter. Beträffande hur ofta provtagning ska ske bör detta bestämmas utifrån de begränsningsvärden som sätts och ske i den omfattning som krävs för att sätta villkor ska kunna följas upp. Det är viktigt att beakta att verksamhetutövaren utöver det som föreskrivs i kontrollprogram har skyldighet, att inom ramen för egenkontrollen, vid varje tillfälle kunna svara för vilken påverkan den egna verksamheten har på omgivningen och att de uppfyller föreskrivna villkor.

Kontrollprogrammet kommer att behöva uppdateras i samband med att den nya reningsanläggningen tas i bruk och slutgiltiga villkor för utsläpp till recipient börjar gälla. Likaså är det befogat att säkerställa att kontrollprogrammet är aktuellt avseende belastningar inom området, så som SGI framfört i sitt yttrande och som framgår av villkor 21 i gällande tillstånd.

Risken för skred

Bolaget har åtagit sig att anlita "geotekniker" för att utreda/bedöma skredfrågan innan bygglov söks. Resultatet kommer att bifogas bygglovsansökan. Miljöprövningsdelegationen förutsätter därför att skredfrågan hanteras, och vid behov regleras, i samband med nämnda ansökan. I och med ovanstå-

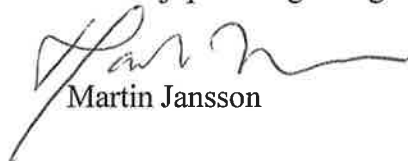
ende, samt att krav på belastningar finns enligt villkor 21 i gällande tillstånd, bedömer Miljöprövningsdelegationen att inget ytterligare villkor behövs i detta beslut för att hantera risken för skred.

Hur man överklagar, se bilaga.

Ärendet har beretts av Haidi Emanuelsson, miljöskydds enheten.

Miljöprövningsdelegationens beslut har fattats av ordföranden Martin Jansson och miljö sakkunnig Lena Thulin Plate.

För miljöprövningsdelegationen

Martin Jansson

Bilaga

Hur man överklagar till Mark- och miljödomstol

Kopia till

Miljö- och klimatnämnen, Göteborgs stad
Kretslopp och vatten, Göteborgs stad
Byggnadsnämnden, Göteborgs stad
Gryaab
Räddningstjänsten Storgöteborg
Statens Geotekniska Institut
Kommunkansliet i Göteborgs kommun
Havs- och vattenmyndigheten
Naturvårdsverket
MPD (ordförande, sakkunnig och Rättsenheten, Göteborg)
Haidi Emanuelsson
Expeditionen

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län har den 19 december 2013 med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) förordnat att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar härefter införas i Post- och Inrikes Tidningar samt ortstidningen Göteborgsposten

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen, (adressen framgår av beslutet) och hos kommunkansliet i berörd kommun.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från dagen för detta beslut, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder skett i rätt tid.

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Var ska beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Adressen framgår av beslutet.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till länsstyrelsen **senast den 23 januari 2014**.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat.

I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, personnummer/ organisationsnummer och telefonnummer,
- vilket beslut ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer samt
- hur ni anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Om det finns motparter i ärendet bör ni ange deras namn, adress, och telefonnummer.